

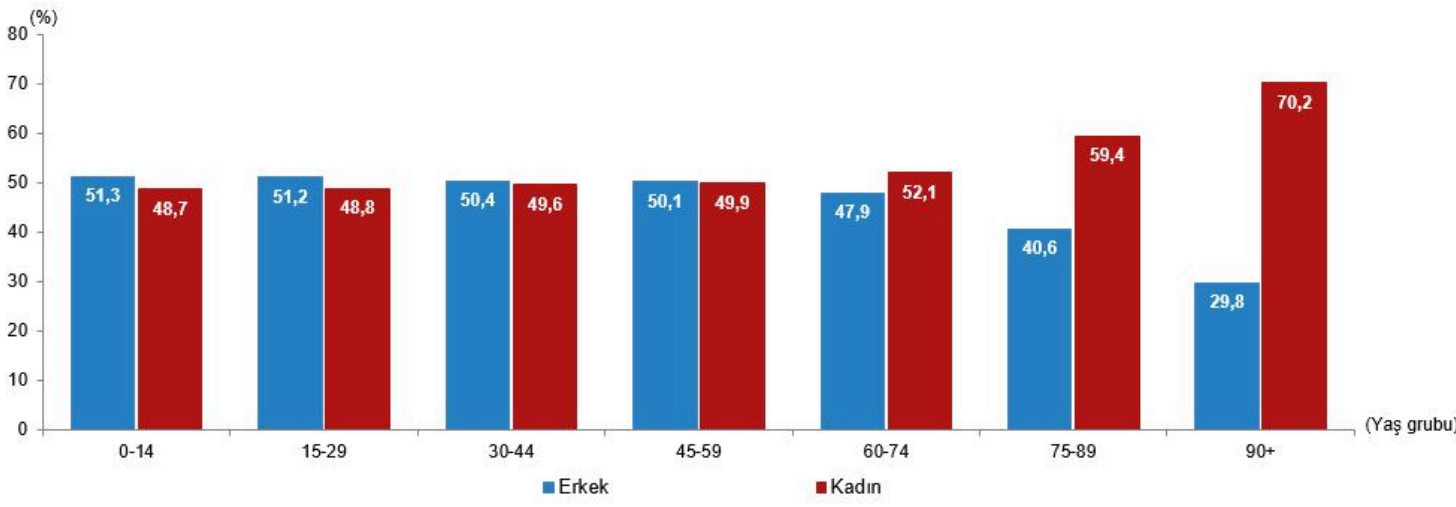

İstatistiklerle Kadın, 2023

Türkiye nüfusunun %49,9'unu kadınlar, %50,1'ini erkekler oluşturdu

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla, kadın nüfus 42 milyon 638 bin 306 kişi, erkek nüfus 42 milyon 734 bin 71 kişi oldu. Diğer bir ifadeyle, toplam nüfusun %49,9'unu kadınlar, %50,1'ini ise erkekler oluşturdu. Kadınlar ile erkekler arasındaki bu oransal denge, kadınların daha uzun yaşaması nedeniyle, 60 ve daha yukarı yaş grubundan itibaren kadınların lehine değişti. Kadın nüfusun oranı, 60-74 yaş grubunda %52,1 iken 90 ve üzeri yaş grubunda %70,2 oldu.

Cinsiyete ve yaş grubuna göre nüfus oranı, 2023

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2023

Kadınların erkeklerden 5,5 yıl daha uzun yaşadığı görüldü

Hayat Tabloları sonuçlarına göre, doğuşta beklenen yaşam süresi 2020-2022 döneminde Türkiye geneli için 77,5 yıl iken kadınlarda 80,3 yıl, erkeklerde 74,8 yıl oldu. Genel olarak kadınların erkeklerden daha uzun yaşadığı ve doğuşta beklenen yaşam süresi farkının 5,5 yıl olduğu görüldü.

Doğuşta sağlıklı yaşam süresi kadınlarda 57,0 yıl oldu

Hayat Tabloları sonuçlarına göre, belirli bir yaştaki kişinin günlük hayattaki faaliyetlerini sınırlandıracak bir sağlık sorunu olmadan yaşaması beklenen yıl sayısını ifade eden sağlıklı yaşam süresi, 2020-2022 döneminde sıfır yaşında bulunan bir kişi için Türkiye genelinde 58,4 yıl iken kadınlarda 57,0 yıl, erkeklerde 59,7 yıl oldu. Buna göre, erkeklerin doğuşta sağlıklı yaşam süresinin kadınlardan 2,7 yıl daha uzun olduğu görüldü.

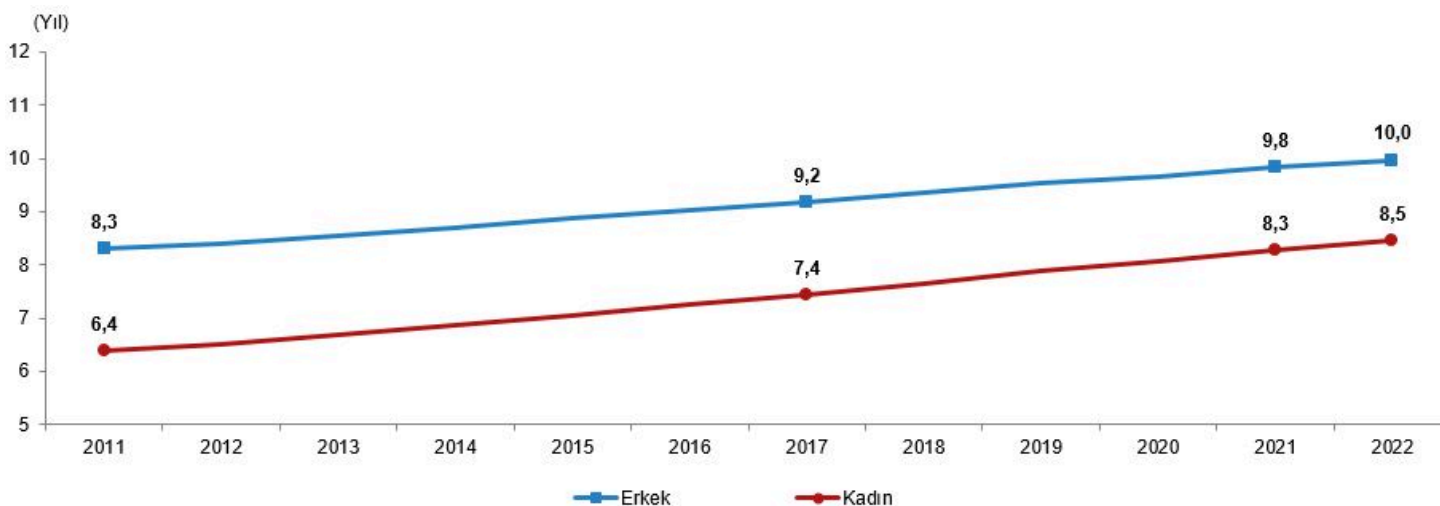
Kadınlarda obezite oranı %23,6 oldu

Türkiye Sağlık Araştırması sonuçlarına göre boy ve kilo değerleri kullanılarak hesaplanan vücut kitle indeksi incelendiğinde, 2022 yılında 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerin %20,2'sinin obez, %35,6'sının ise obez öncesi durumda olduğu görüldü. Obez bireylerin oranı cinsiyete göre incelendiğinde, kadınların %23,6'sının obez ve %30,9'unun obez öncesi durumda, erkeklerin %16,8'inin obez ve %40,4'ünün obez öncesi durumda olduğu görüldü.

Ortalama eğitim süresi kadınlarda 8,5 yıl oldu

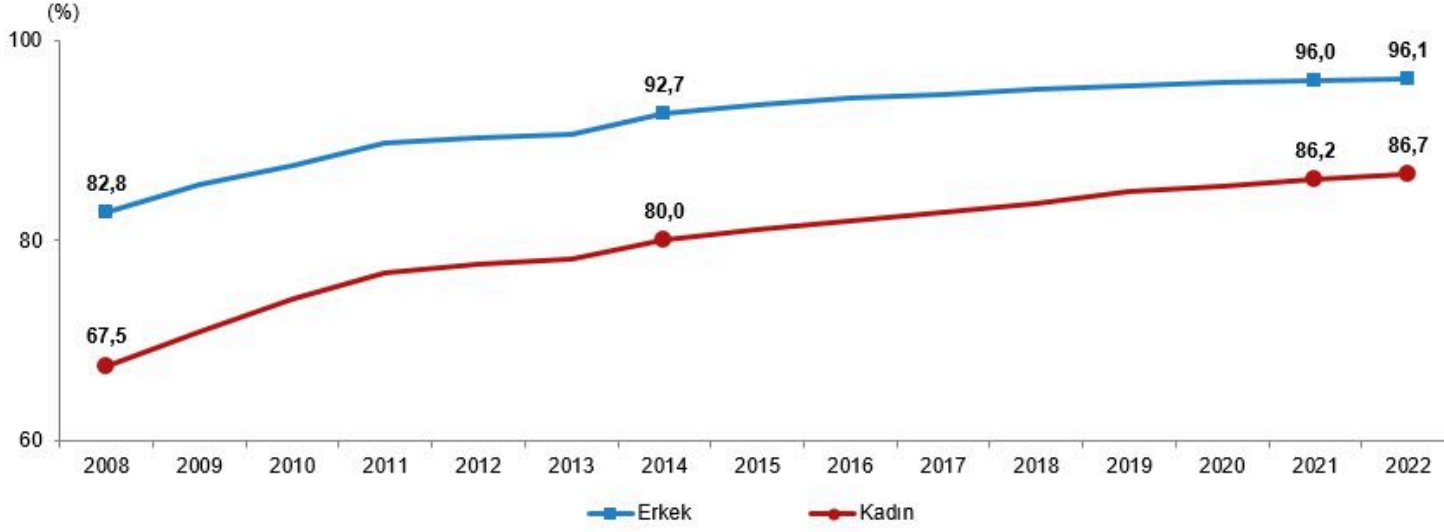
Ulusal Eğitim İstatistiklerine göre, ortalama eğitim süresinin yıllara göre arttığı görüldü. Türkiye geneli için ortalama eğitim süresi 2011 yılında 7,3 yıl, kadınlarda 6,4 yıl, erkeklerde 8,3 yıl iken, 2022 yılında Türkiye genelinde 9,2 yıl, kadınlarda 8,5 yıl, erkeklerde 10,0 yıl oldu.

Cinsiyete göre ortalama eğitim süresi, 2011-2022

En az bir eğitim düzeyini tamamlayan 25 ve daha yukarı yaştaki kadınların oranı %86,7 oldu

Ulusal Eğitim İstatistiklerine göre, en az bir eğitim düzeyini tamamlayan 25 ve daha yukarı yaştaki nüfusun toplam nüfus içindeki oranının 2008-2022 yılları arasında arttığı görüldü. En az bir eğitim düzeyini tamamlayan 25 ve daha yukarı yaştaki bireylerin toplam nüfus içindeki oranı, 2008 yılında %75,1 iken 2022 yılında %91,3 oldu. Bu oran cinsiyete göre incelendiğinde, 2008 yılında en az bir eğitim düzeyini tamamlayan 25 ve daha yukarı yaştaki kadınların oranı %67,5, erkeklerin oranı %82,8 iken, bu oran 2022 yılında kadınlarda %86,7, erkeklerde ise %96,1 oldu.

Cinsiyete göre en az bir eğitim düzeyini tamamlayanların oranı, 2008-2022

Kaynak: TÜİK, Ulusal Eğitim İstatistikleri Veri Tabanı, 2008-2022

Yükseköğretim mezunu olan 25 ve daha yukarı yaştaki kadınların oranı %21,6 oldu

Ulusal Eğitim İstatistiklerine göre, yüksekokul ve fakülte, yüksek lisans ve doktora mezunu olan 25 ve daha yukarı yaştaki nüfusun toplam nüfus içindeki oranı, 2008 yılında %9,1 iken 2022 yılında %23,5 oldu. Bu oran cinsiyete göre incelendiğinde, 2008 yılında yükseköğretim mezunu olan 25 ve daha yukarı yaştaki kadınların oranı %7,1, erkeklerin oranı %11,2 iken bu oran 2022 yılında kadınlarda %21,6, erkeklerde ise %25,5 oldu.

Cinsiyete göre seçilmiş göstergeler, 2022

	Toplam			(%)
	Toplam	Erkek	Kadın	
Okuryazar olmayan nüfus oranı (25+ yaş)	3,3	0,9	5,7	
Yükseköğretim mezunu nüfus oranı (25+ yaş)	23,5	25,5	21,6	
İstihdam oranı (15+ yaş)	47,5	65,0	30,4	
İşgücüne katılma oranı (15+ yaş)	53,1	71,4	35,1	
İşsizlik oranı (15+ yaş)	10,4	8,9	13,4	

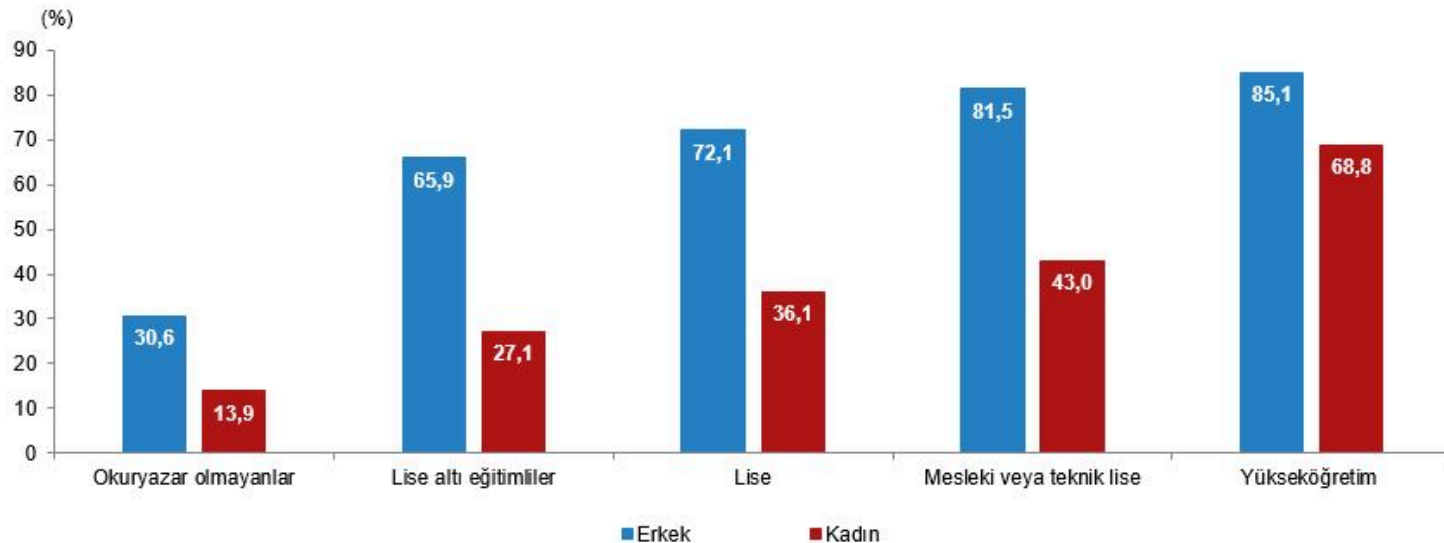
Kaynak: TÜİK, Ulusal Eğitim İstatistikleri Veri Tabanı, 2022

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2022

Yükseköğretim mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %68,8 oldu

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre 2022 yılında 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusun işgücüne katılma oranının %53,1 olduğu görüldü. Bu oran kadınlarda %35,1, erkeklerde ise %71,4 oldu.

İşgücüne katılma oranı eğitim durumuna göre incelendiğinde, kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe işgücüne daha fazla katıldıkları görüldü. Okuryazar olmayan kadınların işgücüne katılma oranı %13,9, lise altı eğitilmiş kadınların işgücüne katılma oranı %27,1, lise mezunu kadınların işgücüne katılma oranı %36,1, mesleki veya teknik lise mezunu kadınların işgücüne katılma oranı %43,0 iken, yükseköğretim mezunu kadınların işgücüne katılma oranı %68,8 oldu.

Cinsiyet ve eğitim durumuna göre işgücüne katılma oranı, 2022

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2022

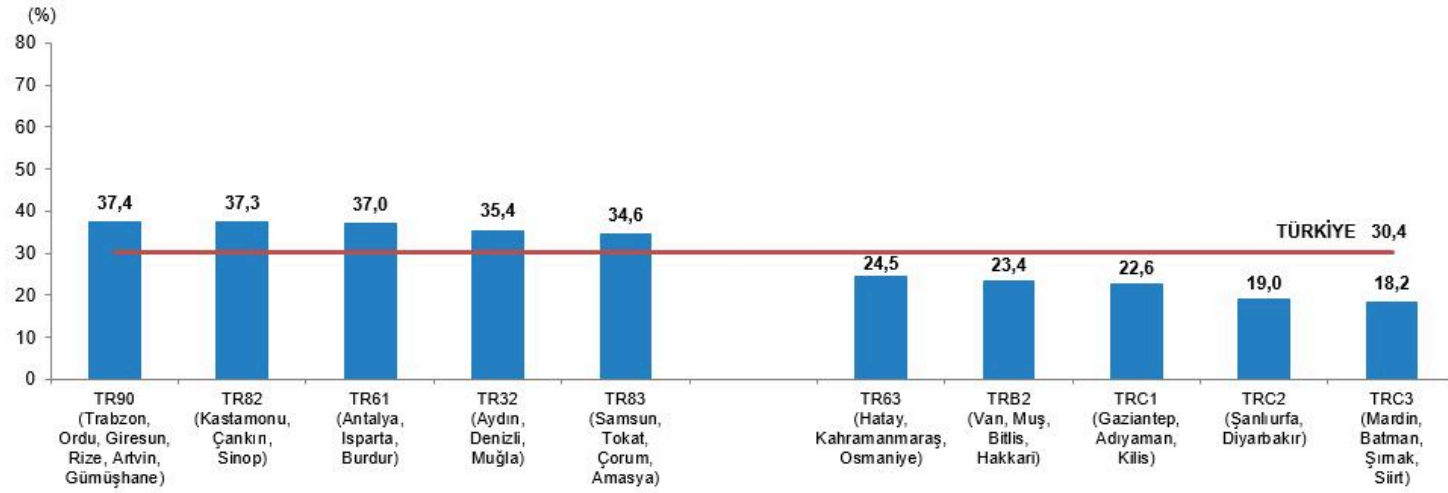
Kadınların istihdam oranının erkeklerin yarısından daha az olduğu görüldü

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre 2022 yılında 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusun istihdam oranının %47,5 olduğu görüldü. Bu oran kadınlarda %30,4, erkeklerde ise %65,0 oldu.

En yüksek istihdam oranı %54,1 ile TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) bölgesinde, en düşük istihdam oranı ise %33,8 ile TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) bölgesinde gerçekleşti.

En yüksek kadın istihdam oranı, %37,4 ile TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane) bölgesinde, en düşük kadın istihdam oranı ise %18,2 ile TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) bölgesinde gerçekleşti.

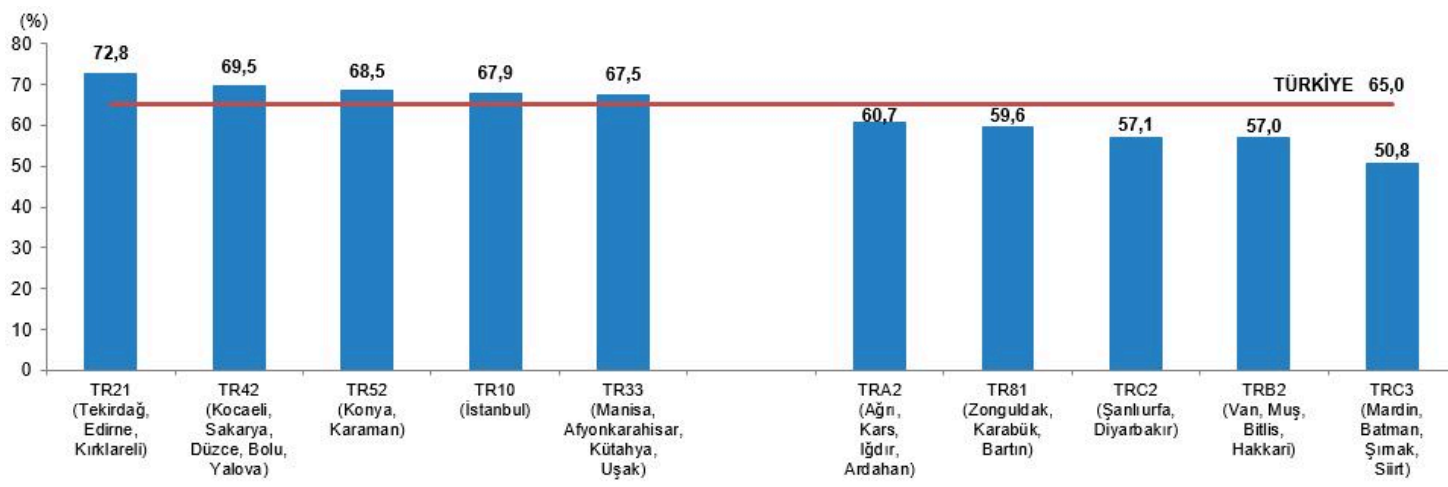
Kadın istihdam oranının en yüksek ve en düşük olduğu 5 bölge, İBBS 2.Düzey, 2022

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2022

En yüksek erkek istihdam oranı, %72,8 ile TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) bölgesinde, en düşük erkek istihdam oranı ise %50,8 ile TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) bölgesinde gerçekleşti.

Erkek istihdam oranının en yüksek ve en düşük olduğu 5 bölge, İBBS 2.Düzey, 2022

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2022

Kadınların istihdamda yarı zamanlı çalışma oranı %16,1 oldu

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre yarı zamanlı çalışanların istihdam içindeki oranının 2022 yılında %9,8 olduğu görüldü. Bu oran kadınlarda %16,1, erkeklerde ise %6,7 oldu.

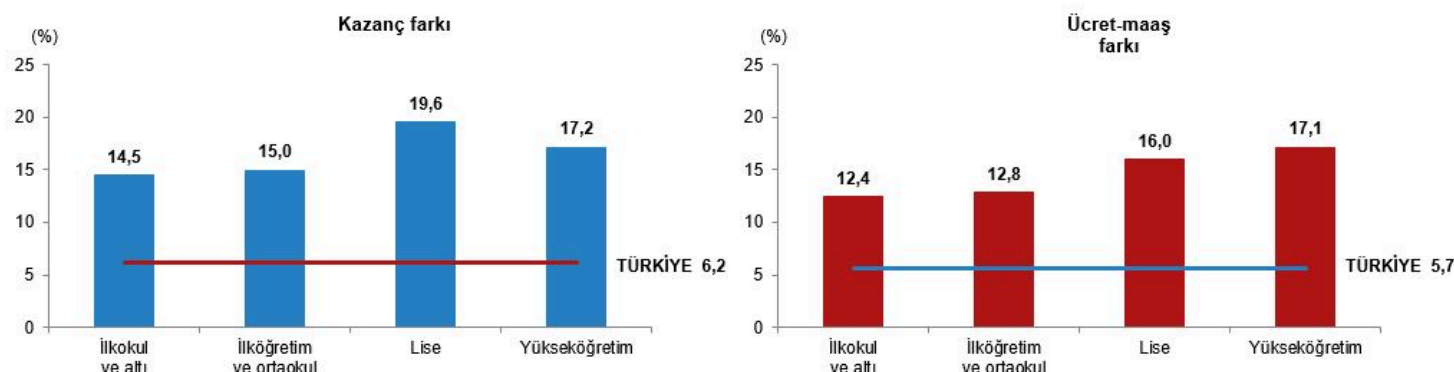
Hanesinde 3 yaşın altında çocuğu olan 25-49 yaş grubundaki kadın istihdam oranı %28,0 oldu

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre hanesinde 3 yaşın altında çocuğu olan 25-49 yaş grubundaki bireylerin istihdam oranı, 2014 yılında %59,8 iken 2022 yılında %60,5 oldu. Bu oran cinsiyete göre incelendiğinde, 2022 yılında hanesinde 3 yaşın altında çocuğu olan 25-49 yaş grubundaki kadınların istihdam oranının %28,0, erkeklerin istihdam oranının ise %90,5 olduğu görüldü.

Cinsiyetler arası ücret veya kazanç farkı tüm eğitim düzeylerinde erkek lehine gerçekleşti

Cinsiyetler arası ücret veya kazanç farkı, erkek ve kadın arasındaki ücret veya kazanç farkının erkek ücret veya kazancına yüzdesel oranı olarak tanımlanmaktadır. Kazanç Yapısı İstatistiklerine göre, yıllık ortalama brüt ücret-maaş ile hesaplanan gösterge için en yüksek fark %17,1 ile yükseköğretim mezunlarında, en düşük fark %12,4 ile yine ilköğretim ve altı mezunlarda gerçekleşti. Yıllık ortalama brüt kazanç ile hesaplanan gösterge için ise, en yüksek fark %19,6 ile lise mezunlarında, en düşük fark ise %14,5 ile ilköğretim ve altı mezunlarda gerçekleşti.

Eğitim durumuna göre cinsiyetler arası ücret veya kazanç farkı, 2022

Kadın büyükelçi oranı %27,3 oldu

Dışişleri Bakanlığı verilerine göre kadın büyükelçi oranı 2011 yılında %11,9 iken 2023 yılında %27,3 oldu. Erkek büyükelçi oranı ise 2011 yılında %88,1 iken 2023 yılında %72,7 oldu.

Kadın milletvekili oranı %19,9 oldu

Türkiye Büyük Millet Meclisi verilerine göre 2023 yıl sonu itibarıyla 599 milletvekili içerisinde kadın milletvekili sayısının 119, erkek milletvekili sayısının ise 480 olduğu görüldü. Meclisteki kadın milletvekili oranı 2007 yılında %9,1 iken, 2023 yılında %19,9 oldu.

Yükseköğretimde görevli profesörler içinde kadın profesör oranı %33,9 oldu

Yükseköğretim İstatistiklerine göre yükseköğretimde görevli profesörler içerisindeki kadın profesör oranı 2010-2011 öğretim yılında %27,6 iken 2022-2023 öğretim yılında %33,9 oldu. Yükseköğretimde görevli doçentler içerisindeki kadın doçent oranı ise, 2010-2011 öğretim yılında %32,2 iken 2022-2023 öğretim yılında %40,8 oldu.

Üst ve orta düzey yönetici pozisyonundaki kadın oranı %19,6 oldu

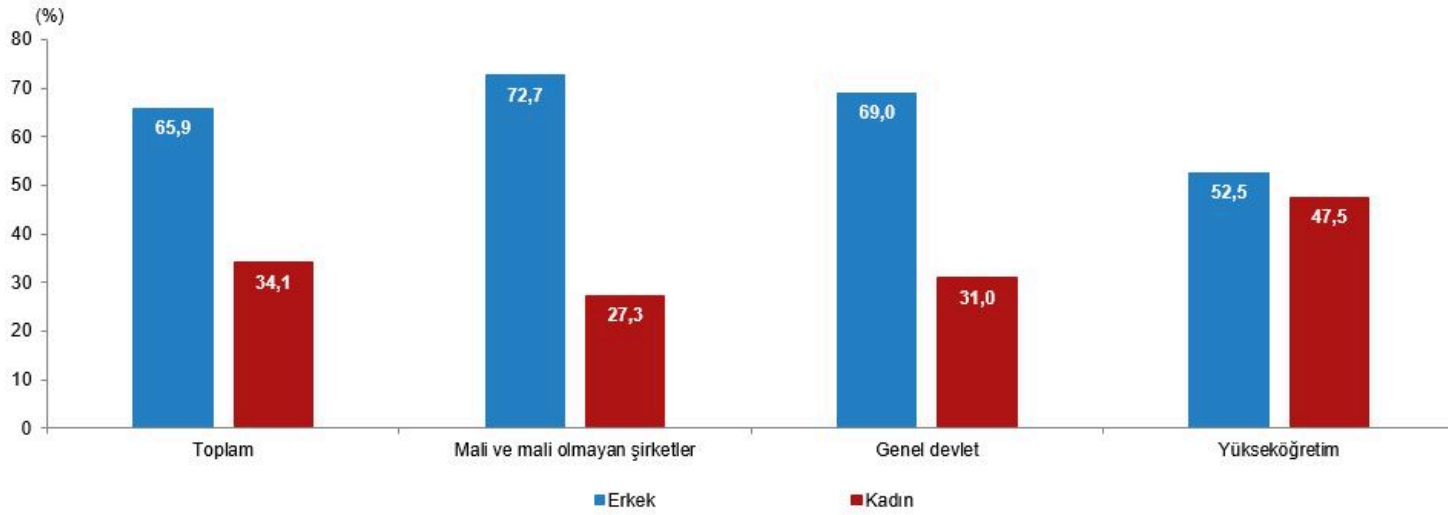
Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre şirketlerde üst ve orta düzey yönetici pozisyonundaki kadın oranı 2012 yılında %14,4 iken 2022 yılında %19,6 oldu.

Kadın Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) personelinin oranı %34,1 oldu

Belirli bir dönemde (genellikle bir takvim yılı) bir kişi ya da grup tarafından Ar-Ge faaliyetleri için harcanan sürenin aynı dönemde çalışılan toplam süreye bölünmesi yoluyla hesaplanan Tam Zaman Eşdeğeri (TZE), 0 ile 1 arasında bir değer olarak uluslararası Ar-Ge personeli karşılaştırmalarında kullanılmaktadır.

Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri Araştırması sonuçlarına göre, TZE cinsinden kadın Ar-Ge personel sayısı, 2022 yılında 93 bin 41 kişi ile toplam Ar-Ge personel sayısının %34,1'ini oluşturdu. Sektörler itibarıyla TZE cinsinden kadın Ar-Ge personel oranı, yükseköğretimde %47,5, kâr amacı olmayan kuruluşların da dâhil edildiği genel devlette %31,0, mali ve mali olmayan şirketlerde ise %27,3 oldu.

TZE cinsinden Ar-Ge insan kaynağının cinsiyete göre sektör içi dağılımı, 2022

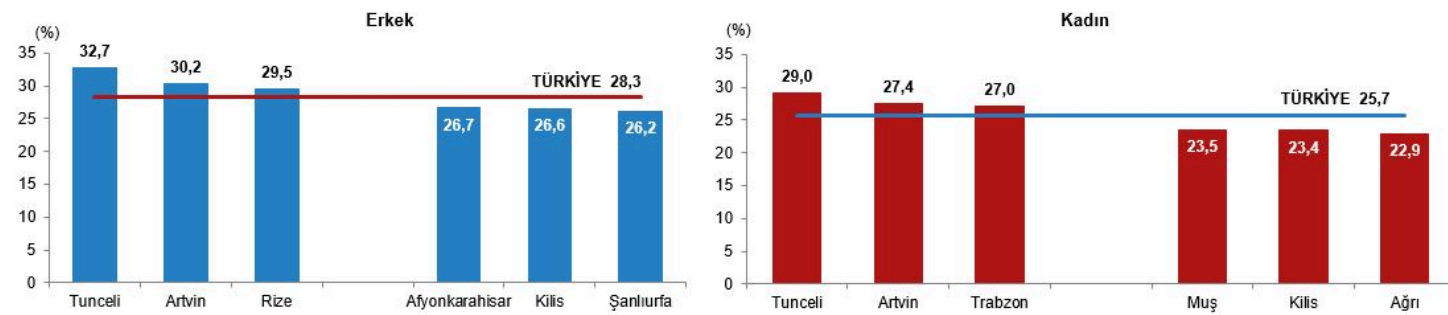

Kaynak: TÜİK, Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri Araştırması, 2022

Ortalama ilk evlenme yaşı kadınlarda 25,7 oldu

Evlenme İstatistiklerine göre resmi olarak ilk evliliğini 2023 yılında yapmış olan kadınların ortalama evlenme yaşı 25,7 iken erkeklerin ortalama evlenme yaşı 28,3 oldu. Ortalama ilk evlenme yaşının en yüksek olduğu il, kadınlarda 29,0 yaş, erkeklerde 32,7 yaş ile Tunceli oldu. Ortalama ilk evlenme yaşının en düşük olduğu il ise kadınlarda 22,9 yaş ile Ağrı, erkeklerde 26,2 yaş ile Şanlıurfa oldu.

Cinsiyete göre ortalama ilk evlenme yaşının en yüksek ve en düşük olduğu 3 il, 2023

Kaynak: TÜİK, Evlenme İstatistikleri, 2023

Kadınların %16,2'sinin eğitim seviyelerinin eşlerinden daha yüksek olduğu görüldü

ADNKS sonuçlarına göre resmi evliliklerde eşler arasındaki eğitim farkı incelendiğinde, 2022 yılında kadınların %38,9'unun kendilerinden daha yüksek eğitilmiş erkeklerle evli olduğu görüldü. Eşlerinden daha yüksek eğitilmiş olan kadınların oranının %16,2, eğitim seviyeleri aynı olan eşlerin oranının ise %42,8 olduğu görüldü.

Kesinleşen boşanma davaları sonucu annenin velayetine verilen çocuk oranı %74,9 oldu

Boşanma İstatistiklerine göre 2023 yılında kesinleşen boşanma davaları sonucu çocukların velayetinin çoğunlukla anneye verildiği görüldü. Annenin velayetine verilen çocuk oranı %74,9 iken babanın velayetine verilen çocuk oranı ise %25,1 oldu.

İnternet kullanan kadınların oranı %83,3 oldu

Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre 2023 yılında 16-74 yaş grubundaki bireylerin İnternet kullanım oranı %87,1 oldu. Bu oran kadınlarda %83,3 iken erkeklerde %90,9 oldu.

Kadınların %27,4'ü yaşadığı çevrede gece yalnız yürürken kendini güvensiz hissetti

Yaşam Memnuniyeti Araştırması sonuçlarına göre 2023 yılında, yaşadıkları çevrede gece yalnız yürürken kendilerini güvensiz hissedenlerin oranı %18,9 iken bu oran kadınlarda %27,4, erkeklerde %10,2 oldu. Kadınların %56,3'ü, erkeklerin ise %75,8'i yaşadıkları çevrede gece yalnız yürürken kendilerini güvende hissetti.

Evde yalnız olduklarında kendilerini güvensiz hissedenlerin oranı 2023 yılında %4,6 iken bu oran kadınlarda %6,3, erkeklerde %2,7 oldu. Kadınların %83,4'ü, erkeklerin ise %90,8'i evde yalnız olduklarında kendilerini güvende hissetti.

Bu konuyla ilgili bir sonraki haber bülteninin yayımlanma tarihi Mart 2025'tir.

AÇIKLAMALAR

"8 Mart Dünya Kadınlar Günü"ne özel olarak hazırlanan bu haber bülteninde yer alan veriler, TÜİK tarafından gerçekleştirilen sayım ve araştırmalar ile idari kayıtlardan yararlanılarak derlenmiştir.